

Отримані результати експертизи і дані кореляційного аналізу дали змогу розробити “вагові коефіцієнти” для різних видів роботи.

У подальшому, для отримання інтегральної оцінки моторної обдарованості нами було використано наступну методику. Ми помножили бали на відповідні “вагові коефіцієнти” та отримали оцінку за кожним показником рухової функції. Потім всі оцінки сумувались в інтегральну оцінку моторної обдарованості. Всі хлопці отримали декілька інтегральних оцінок, за якими можна визначити їх схильність до різних видів рухової діяльності.

Отримані інтегральні оцінки дають можливість зробити висновок про рівень моторної обдарованості хлопців 10-13 років за десятибальною шкалою: від 0 до 2 балів – низький рівень, від 2 до 4 балів – нижче середнього рівня, від 4 до 6 балів – середній рівень, від 6 до 8 балів – вище середнього рівня та від 8 до 10 балів – високий рівень моторної обдарованості.

Аналіз отриманих даних показав, що 10 хлопців (0,9%) даної вікової групи проявили схильність до роботи швидко-силового характеру, 8 хлопців (0,7%) – до тривалої роботи вербовного характеру та 5 хлопців (0,4%) – до тривалої роботи силового характеру.

Таким чином, розроблена нами оцінка моторної обдарованості представлена у вигляді інтегральної оцінки, яка дає можливість визначити схильність хлопців 10-13 років до роботи швидко-силового характеру, до тривалої роботи аеробного і силового характерів.

Висновки. У процесі визначення оцінки індивідуальних можливостей моторно обдарованих хлопців 10-13 років необхідно проаналізувати стан рухової функції, визначити формативні показники схильності хлопців до різних видів роботи, розробити диференційовані і загальні оціночні шкали, визначити “вагові коефіцієнти” та сформувати інтегральну оцінку моторної обдарованості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гапон И.В. Оценка перспективных возможностей юных пловцов на этапе специализированной базовой подготовки: Дис... канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 1995. – 164 с.
2. Золотарская И.Б. Оценка перспективности юных конькобежцев на этапе предварительной и специализированной базовой подготовки: Дис... канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 1991. – 150 с.
3. Рябинина Т.А. Система отбора перспективных спортсменов в спринтерских дисциплинах легкой атлетики: Дис... канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 1995. – 160 с.
4. Шинкарук О.А. Критерии отбора перспективных спортсменов в гребле на байдарках на этапе специализированной базовой подготовки: Дис... канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 1993. – 167 с.

WAYS OF FORATION OF THE INDIVIDUAL POSSIBILITIES ESTIMATION OF MOTIVE GIFTED BOYS, AGED 10-13

TATYANA MALENUK

Kirovograd State Teachers' University by V. Vinnichenko

For working out the estimation of the individual possibilities of the motive gifted boys, aged 10-13, it is necessary to analyze condition of the motive function, to determine information indices of the boys for different kinds of work, to work out differential and general estimate scales, to define weight coefficients, to form integral estimation of the motive endowments.

СТАН ТА ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ПОСТАВИ УЧНІВ 6-7 РОКІВ

ОЛЕКСАНДР МАЛІЧЕНКО

Кіровоградський державний педагогічний університет імені В.Винниченка

Проблема виховання нормальної постави у дітей молодшого шкільного віку завжди була актуальною, тому що перше місце в структурі всіх відхилень, які характеризують

стан здоров'я дітей, займають саме порушення опорно-рухового апарату – 44,8% [5]. Прихід в школу учнів шести років загострить цю проблему. Відомо, що у школярів семи років до початку навчання порушення постави реєструються в межах $21 \pm 3,0\%$, а в школярів шести років – $27 \pm 1,9\%$.

Таким чином, опорно-руховий апарат дитини шести років є однією з найменш підготовлених систем організму до шкільного навчання, яке все більше характеризується тривалими статичними навчальними навантаженнями, що потенційно є деформуючим чинником для постави [2].

Мета дослідження полягала у вивченні процесу змін, які відбуваються у морфофункціональному стані хребтового стовпа дітей шести років, які починають систематичне шкільне навчання.

Дослідження проводилось на базі загальноосвітньої школи № 25 м. Кіровограда. На початку та в кінці навчального року обстежувались 28 учнів (16 хлопчиків та 12 дівчаток), яких згідно з даними поглибленого медогляду віднесено до основної медичної групи.

Стан хребтового стовпа та його зміни за час навчання вивчалися з допомогою комплексу гоніометричних показників за методикою В.А.Гамбурцева. Схема обстеження містила виміри в сагітальній і фронтальній площинах хребтового стовпа в статиці. Перший зріз гоніометричних показників був зроблений на початку навчального року (вересень).

Початкові результати свідчать, що шкільне навчання діти шести років починають, маючи комплекс функціональних порушень постави. Якщо в сагітальній площині показники шийного лордозу (Д1), грудного кіфозу (К1) і показник статички тіла (р), що відображає становлення функції прямостояння, близькі чи співпадають зі значеннями вікової норми по В.А.Гамбурцеву [3], то в показниках, знятих у фронтальній площині спостерігається інша тенденція. Ці показники, як правило, фіксували різний, інколи досить значний рівень асиметрії окремих ланок опорно-рухової системи (положення акроміальних точок плечей, нижніх кутів лопаток і сколіотичної установки верхньо- і нижньогрудного відділів хребтового стовпа в цілому).

Так сумарна ступінь сколіотичної установки у всіх досліджуваних була значно зсунута в бік появи клінічних ознак сколіозу. Але оскільки ці порушення знаходились в межах функціональних відхилень (до 5°), при візуальній оцінці стану хребтового стовпа лікарями під час проведення дошкільних медоглядів вони, як правило, не фіксуються. Але, маючи такий, по суті, передпатологічний стан опорно-рухової системи в умовах першого шкільного року неважко спрогнозувати його погіршення.

В кінці навчального року (травень) гоніометричні виміри, які були проведені за аналогічною методикою виявили наступні зміни. У хлопчиків збільшення шийного лордозу склало 22,7% ($t = 4,4$; $p < 0,01$), а грудного кіфозу – 17,6% ($t = 3,5$; $p < 0,01$). Таке значне збільшення показника Д1 вказує на появу та формування рефлексу низько схиленої голови [1]. Достовірне зростання показника К1 свідчить про формування кіфотичної постави. У дівчаток динаміка змін показників шийного лордозу і грудного кіфозу була схожою. Показник Д1 збільшився на 10,5% ($t = 2,5$; $p < 0,05$), а показник К1 на 16,6% ($t = 3,3$; $p < 0,01$).

Заслуговує також на увагу динаміка показника статички тіла (р). На думку В.А.Гамбурцева [3], цей показник надзвичайно важливий при вивченні морфофункціонального стану хребтового стовпа, оскільки відображає співвідношення між положенням тазу і кривизною попереково-крижового відділу, що в значній мірі обумовлює статику людського тіла та його поставу. У хлопчиків цей показник складає 0,4% ($t = 0,2$; $p > 0,05$), а у дівчаток зниження було істотним (різниця 3,5%; $t = 2,3$; $p < 0,05$). Таким чином, функція становлення прямостояння, яка виражена через показник р, виявляється порушеною. Аналіз показників фронтальної площини дозволяє виявити наступну негативну тенденцію у формуванні постави учнів 6-7 років. Асиметрія положення плечей у хлопчиків збільшилась на 22,3% ($t = 0,7$; $p > 0,05$), а нижніх кутів лопаток на 127,9% ($t = 3,3$; $p < 0,01$). Сумарний показник сколіотичної установки зріс на 39,6% ($t = 1,4$; $p > 0,05$).

У дівчаток асиметрія плечей зросла на 17,0% ($t = 0,5$; $p > 0,05$), лопаток на 60,0% ($t = 1,7$; $p > 0,05$). Сумарний показник сколіотичної установки погіршився на 40,6% ($t = 1,7$; $p > 0,05$). Подібні зміни морфофункціонального стану хребтового стовпа учнів 6-7 років в кінці навчального року до мінімуму скорочує межу, за якою настає сколіотична хвороба [4].

При аналізі особливостей всіх зареєстрованих відхилень фронтальної площини звертає на себе увагу те, що у всіх досліджуваних спостерігається та чи інша ступінь плюс – асиметрії, тобто правосторонньої асиметрії як локальних показників, так і сколіотичної установки хребтового стовпа в цілому. Можливо це пов'язано з нерівномірними статичними напруженнями, які спостерігаються в учнів при оволодінні навичкою письмової роботи.

Вивчення динаміки комплексу морфофункціональних показників хребтового стовпа учнів першого року шкільного навчання показує наскільки важливим і важким для формування здорової постави є період початкового шкільного навчання. Цей віковий період є, на наш погляд, також найбільш сензитивним періодом в становленні постави людини, оскільки основні сегменти опорно-рухового апарату (хребтовий стовп, грудна клітина, таз) ще досягли свого кінцевого розвитку і легко змінюють свою форму при неправильних положеннях тіла чи надмірних навантаженнях. Особливо чутливими до несприятливого впливу статичних навчальних навантажень виявились показники фронтальної площини та показники шийного лордозу. Ці показники можна вважати одними з домінуючих і найбільш вразливими у формуванні постави дитини, що починає систематичне шкільне навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базарний В.Ф. Аномальний зрительно-двигательний стереотип в генезе и массовой профилактике близорукости у детей и подростков // Тезисы докладов седьмого съезда офтальмологов Украинской ССР. – Одесса, 13-15 ноября 1984. – С.143-144.
2. Бондаренко С.В. Формирование положительной адаптации к учебному труду у детей 6-7 лет средствами физического воспитания. – Автореф. дис. канд. пед. наук. – Москва, 1990. – 24 с.
3. Гамбурцев В.А. Гониометрия человеческого тела. – Москва: Медицина, 1973. – 200 с.
4. Морфофункциональное созревание основных физиологических систем организма детей дошкольного возраста / Под ред. М.В.Антроповой, М.М.Кольцовой. – Москва: Педагогика, 1983. – 160 с.
5. Физическая культура шестилеток / Под ред. Н.Т.Лебедевой. Минск, Народная асвета, 1986. – 136 с.

STATE AND DYNAMIX OF THE DEVELOPMENT OF THE 6-7-YEAR-OLD CHILDREN'S CARRIAGE

ALEXANDR MALICHENKO

Kirovograd State Teacher's University

In the given article the state and dynamics of the development of the 6-7 year-old children's carriage is investigated. The changes in the carriage that appear under the influence of the study loading are under analysis.

РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ПІДЛІТКІВ 11-15 РОКІВ

ОЛЕКСАНДР МИТЧИК

Волинський державний університет імені Лесі Українки, м.Луцьк

В останні роки спостерігається значне зниження рівня фізичної підготовленості дітей і підлітків. Виявлено також значне зниження рівня здоров'я населення України, особливо шкільного. Незважаючи на те, що вивчення стану здоров'я дітей в Україні проводиться вже багато років, проблема лишається недостатньо розкритою. Науковцями доведено, що існує тісний зв'язок між здоров'ям і рівнем фізичної підготовленості [1, 3].